Kesin Hükümde Lehe Vasıf Temyizi

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Ceza Genel Kurulu	03.06.2026	Ret

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/421	2026/337	CMK 286/2-a, CMK 298, CMK 308, CMK 7

ÖZET

Teşebbüs aşamasında kalan kasten öldürmeden 4 yıl 2 ay hapis cezası istinafta onandı. Sanık müdafiinin eylemin kasten yaralama olduğu yönündeki temyizini Özel Daire reddetti. CGK, CMK 286/2-a kapsamındaki kesin hükme karşı lehe vasıf temyizinin esastan incelenemeyeceğine karar verdi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/kesin-hukumde-lehe-suc-vasfi-temyizi-cgk-2026-337/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Ceza Genel Kurulu 2024/421 E. , 2026/337 K.

"İçtihat Metni"

KARARI VEREN

YARGITAY DAİRESİ : 1. Ceza Dairesi

MAHKEMESİ :Ceza Dairesi

SAYISI : 302-1371

I. HUKUKİ SÜREÇ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca 22.05.2019 tarih ve 25624-17034 sayı ile sanığın neticesi sebebiyle ağırlaşmış kasten yaralama suçundan TCK'nın 86/1, 86/3-e, 87/1-d ve 29. maddeleri uyarınca cezalandırılması talebiyle kamu davası açılmış olup isnat edilen suçtan sanığın 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86/1, 86/3-e, 87/1-d-son, 29, 62... . maddeleri uyarınca 2 yıl 1 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına, hak yoksunluğuna ve mahsuba ilişkin İstanbul 28. Asliye Ceza Mahkemesince verilen 08.12.2020 tarihli ve 308-360 sayılı hükmün, sanık müdafii ve Cumhuriyet savcısı tarafından istinaf edilmesi üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 11. Ceza Dairesince 27.01.2022 tarih ve 820-214 sayı ile; "Sanığın eylemi yönünden delilleri tartışarak değerlendirme

görevinin üst dereceli Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken yargılamaya devam edip yazılı şekilde karar verilmesi..." nedeniyle bozulmasına karar verilmiştir.

Bozma ilamına uyan İstanbul 28. Asliye Ceza Mahkemesince 09.03.2022 tarih ve 157-163 sayı ile verilen görevsizlik kararı üzerine dosyanın gönderildiği İstanbul 20. Ağır Ceza Mahkemesince 16.12.2022 tarih ve 205-564 sayı ile; sanığın teşebbüs aşamasında kalan kasten öldürme suçundan TCK'nın 81/1, 35, 29, 62... . maddeleri uyarınca 4 yıl 2 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hak yoksunluğuna ilişkin hükmün, sanık müdafii, katılan müdafii ve Cumhuriyet savcısı tarafından istinaf edilmesi üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 11. Ceza Dairesince 24.04.2023 tarih ve 302-1371 sayı ile istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

Bu hükmün de sanık müdafii tarafından, başkaca temyiz sebepleri yanında sanığın eyleminin kasten yaralama suçunu oluşturduğu düşüncesiyle temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 1. Ceza Dairesince 28.11.2023 tarih ve 8141-7270 sayı ile işin esası incelenmeden temyiz isteminin reddine karar verilmiştir.

II. İTİRAZ SEBEPLERİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 21.03.2024 tarih ve 29501 sayı ile; "...Sanık müdafiin suç vasfının kasten yaralama olduğuna ilişkin temyiz başvurusu nedeniyle suç vasfı ile sınırlı şekilde temyiz incelemesi yapılması gerektiği," görüşüyle itiraz yoluna başvurmuştur.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 308. maddesi uyarınca inceleme yapan Yargıtay 1. Ceza Dairesince 11.06.2024 tarih ve 2600-4353 sayı ile itiraz nedenlerinin yerinde görülmediğinden bahisle Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

III. UYUŞMAZLIĞIN KAPSAMI ve KONUSU

İtirazın kapsamına göre inceleme sanık hakkında kurulan hükümle sınırlı olarak yapılmıştır. Özel Daire ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; hükmolunan ceza miktarı itibarıyla CMK'nın 286/2-a maddesi kapsamında kalan kesin nitelikteki hükme karşı daha az cezayı gerektiren suç vasfı yönünden sanık müdafiin lehe temyiz başvurusunun Özel Dairece incelenip incelenemeyeceğinin belirlenmesine ilişkindir.

IV. GEREKÇE

A. Uyuşmazlık Konusuyla İlgili Mevzuat ve Açıklamalar

Bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle birlikte, ilk derece mahkemelerinden verilen hükümlere karşı olağan kanun yolu olarak CMK'nın 272. maddesi uyarınca istinaf, istinaf üzerine verilen bölge adliyesi mahkemesi kararlarına/hükümlerine karşı da aynı Kanun'un 286. maddesi uyarınca temyiz yoluna başvurulabilecektir. Kural bu olmakla birlikte, ilk derece mahkemelerince verilen kararlardan hangilerine karşı istinaf yoluna başvurulamayacağı CMK'nın 272. maddesinin

üçüncü fıkrasında, istinaf üzerine bölge adliye mahkemesi ceza dairelerince verilen kararlardan hangilerine karşı temyiz yoluna başvurulamayacağı ise Kanun'un 286. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında sayılmak suretiyle kuralın istisnaları gösterilmiştir.

CMK'nın "Temyiz" başlıklı 286. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları karar tarihi itibarıyla şöyledir;

"(1) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin bozma dışında kalan hükümleri temyiz edilebilir.

(2) Ancak;

a) İlk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezaları ile miktarı ne olursa olsun adlî para cezalarına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine dair bölge adliye mahkemesi kararları,

b) İlk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezalarını artırmayan bölge adliye mahkemesi kararları,

c) Hapis cezasından çevrilen seçenek yaptırımlara ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen; seçenek yaptırımlara ilişkin her türlü kararlar ve istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar,

d) İlk defa bölge adliye mahkemesince verilen ve 272 nci maddenin üçüncü fıkrası kapsamı dışında kalan mahkûmiyet kararları hariç olmak üzere, ilk derece mahkemelerinin görevine giren ve kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dâhil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adlî para cezalarına ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları,

e) Adlî para cezasını gerektiren suçlarda ilk derece mahkemelerinden verilen hükümlere ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları,

f) Sadece eşya veya kazanç müsaderesine veya bunlara yer olmadığına ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararları,

g) On yıl veya daha az hapis cezasını veya adlî para cezasını gerektiren suçlardan, ilk derece mahkemesince verilen beraat kararları ile ilgili olarak istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararları,

h) Davanın düşmesine, ceza verilmesine yer olmadığına, güvenlik tedbirine ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen bu tür kararlar veya istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar,
ı) Yukarıdaki bentlerde yer alan sınırlar içinde kalmak koşuluyla aynı hükümde, cezalardan ve kararlardan birden fazlasını içeren bölge adliye mahkemesi kararları,

Temyiz edilemez."

Ayrıntılarına Ceza Genel Kurulunun 17.05.2022 tarihli ve 248-359 sayılı, 31.05.2023 tarihli ve 315-322 sayılı, 05.07.2022 tarihli ve 359-528 sayılı, 16.10.2024 tarihli ve 216-315 sayılı, 05.11.2025 tarihli ve 96-455 sayılı, 01.04.2026 tarihli ve 298-196 sayılı kararlarında da yer verildiği üzere;

07.10.2004 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 25 ve geçici 2. maddeleri uyarınca kurulan bölge adliye mahkemeleri, 07.11.2015 tarihli ve 29525 sayılı Resmî Gazete'de ilan edilerek 20.07.2016 tarihinde göreve başlamıştır. Bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle ülkemizin de taraf olduğu İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmeye Ek 7 No.lu Protokol'de yer verilen güvenceler güçlendirilmiştir.

İHAS'ne Ek 7 nolu protokolün, "Cezai konularda iki dereceli yargılanma hakkı" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1- Bir mahkeme tarafından cezai bir suçtan mahkum edilen her kişi, mahkumiyet ya da ceza hükmünü daha yüksek bir mahkemeye yeniden inceletme hakkını haiz olacaktır. Bu hakkın kullanılması, kullanılabilme gerekçeleri de dahil olmak üzere, yasayla düzenlenir.

2- Bu hakkın kullanılması, yasada düzenlenmiş haliyle önem derecesi düşük suçlar bakımından ya da ilgilinin birinci derece mahkemesi olarak en yüksek mahkemede yargılandığı veya beraatini müteakip bunun temyiz edilmesi üzerine verilen mahkumiyet hallerinde istisnaya tabi tutulabilir".

Mahkemeye erişim hakkı bağlamında kanun yoluna etkin başvuru imkanından faydalanabilmek, adil yargılanma hakkı kapsamında teminat altına alınmış temel haklardandır. (Anayasa madde 36, İHAS madde 6, Ek protokol madde 7) Genel olarak teminatın kapsamının, bir mahkeme tarafından cezai bir suçtan mahkûm edilen her kişinin, mahkûmiyet ya da ceza hükmünü daha yüksek bir mahkemeye yeniden inceletme hakkını haiz olması oluşturur. Bu hakkın kural olarak iki dereceli bir yargılama sistemini zorunlu kıldığı da söylenebilir. Nitekim Türk ceza yargılama hukuku sistemi de bu esas üzerine bina edilmiştir. Ezcümle temyize dair CMK'nın 286. maddesinin aynı güvence ekseninde bir düzenleme olduğu açıktır. Anılan normda istisna kabilinden sayılan hususların, kural olarak her iki derece mahkemesi tarafından da maddi ve/veya hukuki yönden aynı değerlendirmeye mazhar oldukları durumlar için va'zedildiklerini söylemek mümkündür.

Mamafih bu hakkın kullanılması, yasada düzenlenmiş hâliyle önem derecesi düşük suçlar bakımından istisnaya tabi tutulabilir (Ek protokol madde 2/2). Ceza yargılama hukukumuz da kanun vazıının benimsediği suç ve ceza politikası doğrultusunda bunun yansımalarını barındırmaktadır. CMK'nın 272/3. maddesinde olduğu gibi.

İhtilafla doğrudan irtibatlı ve Özel Dairenin kararına dayanak oluşturan CMK'nın 286. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine göre; "İlk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezaları ile miktarı ne olursa olsun adlî para cezalarına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine dair bölge adliye mahkemesi kararları," temyiz edilemez.

Normun sarahatine, gerekçesine, amaç ve kapsamına göre, ilk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezaları ile miktarı ne olursa olsun adlî para cezalarına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine dair bölge adliye mahkemesi kararlarının temyiz edilemez nitelikte oldukları çok açıktır. Yeter ki suç, üçüncü fıkrada sayılan suçlardan olmasın. Anılan kararlar bu halleriyle kesin niteliktedirler ve kesin hükmün sonuçlarını doğururlar.

Fakat buna rağmen, CMK'nın 286/2. maddesi kapsamında kesin nitelikteki bölge adliye mahkemesi kararına karşı, suçun hatalı vasıflandırıldığından bahisle temyiz kanun yoluna başvurulup başvurulamayacağı hususu tartışılmaya devam etmektedir.

Bazı Özel Dairelerin, ilk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezaları ile miktarı ne olursa olsun adlî para cezalarına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine dair bölge adliye mahkemesi kararlarını, suç vasfının hatalı belirlenmesi gerekçesine istinaden yapılan temyiz başvuruları üzerine esastan inceledikleri, Ceza Genel Kurulu'nun da bu uygulamada usule aykırılık bulunmadığını belirten kararlar verdiği de vakıadır.

Nitekim:

765 sayılı (mülga) Türk Ceza Kanunu ve 1412 sayılı (mülga) Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu'nun yürürlükte olduğu dönemde Ceza Genel Kurulu'nun 04.10.1993 tarihli ve 187-227 sayılı kararıyla; "tür ve miktarı itibariyle kesin olan kararların suç vasfına yönelik temyizi halinde maddi gerçeğin ortaya çıkarılması amacıyla Yargıtay denetimine tabi olacakları" kabul edilmiş, 10.03.2009 tarihli ve 43-56 sayılı kararıyla da iş bu içtihada atfen aynı sonuca ulaşılmıştır.

Keza, Ceza Genel Kurulunun 27.12.2005 tarihli ve 121/171 sayılı, 29.11.2005 tarihli ve 123/151 sayılı, 21.12.2010 tarihli ve 230-264 sayılı, 12.03.2013 tarihli ve 1515-202 sayılı, 11.03.2014 tarihli ve 532-126 sayılı kararları başta olmak üzere bir çok kararında da, kesin nitelikteki hükümler ancak kesinlik sınırını aşar nitelikte yaptırım içermek şartıyla suç vasfına yönelik ya da suç niteliği doğru belirlenmesine rağmen yanılgılı bir uygulama ile kesinlik sınırı içinde kalan cezaların verildiği hükümlere karşı yapılan aleyhe başvuru üzerine temyiz denetimine konu olabileceğine karar verilegelmiştir.

Zikredilen kararlar ile 12.03.2013 tarihli ve 1515-102 sayılı, 11.03.2014 tarihli ve 532-126 sayılı, 28.05.2019 tarihli ve 297-461 sayılı kararlarda varılan neticeye göre; kesin nitelikteki hükümler, ancak kesinlik sınırını aşar nitelikte yaptırımların öngörülmesi şartıyla başka bir suç vasfına yönelik ya da suç niteliği doğru belirlenmesine rağmen, doğru uygulama yapılsaydı kesinlik sınırını aşacak olan (ve fakat yanılgılı bir uygulama ile kesinlik sınırı içinde kalan) cezalar verilmesi hâlinde aleyhe temyiz başvurusu yapılması üzerine temyiz denetimine konu olabilir.

Yüksek Genel Kurul son dönemde verdiği 11.10.2023 tarihli ve 66-518 sayılı kararında, suç vasfının hatalı belirlendiği gerekçesine istinaden lehe yapılan temyiz başvurularının da, "suç vasfı ile sınırlı olarak esastan incelenmesi gerektiği" yönünde içtihad eylemiştir.

Doktrinde, belirlenen ceza itibarıyla 286. maddenin ikinci fıkrasının (a,b) bentleri kapsamında kesinlik sınırında kalan bölge adliye mahkemesi kararlarının, suç vasfının değiştirildiği durumlarda temyiz edilebileceğini (doktrindeki bir esere atıf) savunanlar olduğu gibi, suç vasfına yönelen temyiz taleplerinin bu sebeple sınırlı olarak esastan incelenmesi gerektiği görüşünde olanlar da (doktrindeki bir esere atıf) vardır.

Buna karşın konuyu ayrıntılarıyla değerlendiren doktrindeki bir görüşe göre (özetle); "CMK m. 286 uyarınca temyiz edilmesi mümkün olmayan kararlar yönünden, suçun vasfının hatalı belirlendiği iddiasıyla yapılan temyiz başvurularının incelenmeksizin reddedilmesi gerekmektedir. (Zira); CMK

m. 298 uyarınca, Yargıtay, süresi içinde temyiz başvurusunda bulunulmadığını, hükmün temyiz edilemez olduğunu, temyiz edenin buna hakkı olmadığını ya da temyiz dilekçesinin temyiz sebeplerini içermediğini saptarsa, temyiz istemini reddeder. Dikkat edilmelidir ki, kanun söz konusu dört neden bakımından bir ayrıma gitmemiştir. Suçun niteliğinin yanlış belirlendiği gerekçesiyle bölge adliye mahkemelerinin pek çok kararının Yargıtay'a taşınacak olması bölge adliye mahkemeleriyle kurulan sistemi işlevsiz hâle getirecektir. Zira vasıf hatası nedeniyle birbirine dönüşme ihtimali olan binlerce (suça ilişkin) dosyanın temyize taşınması mümkündür. Vasıf hataları iddiasıyla temyiz başvurularının kabul edilmesi, 'kesin hükmün otoritesini' ihlal edecek sonuçlara yol açmaktadır. Yine bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesinden sonra mülga CMUK döneminde Yargıtay'ın tür ve miktarı itibarıyla kesin olan kararların, suç vasfına yönelik temyizlerini kabul etmesine ilişkin kararlara atıf yapılması hatalıdır. Diğer bir ifadeyle, bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesinden sonra, suç vasfının hatalı olması nedeniyle Ceza Genel Kurulunun 04.10.1993 günlü ve 187-227 sayılı kesin nitelikteki hükümlerin, suç vasfına yönelik temyiz hâlinde, bu hususla sınırlı biçimde Yargıtay denetimine tabi olduğunu kabul edildiği içtihadının dikkate alınmaması gerekir. İstinaf kanun yolunda denetlenen hükümler bakımından AİHS Ek Protokolde düzenlenen denetim güvencesi sağlanmış bulunmaktadır. Ayrıca vasıf hataları nedeniyle sadece sanık aleyhine yapılan temyiz başvurularının denetleniyor olması da bu uygulamanın sorunlu olduğunu göstermektedir" (doktrindeki bir esere atıf).

Keza doktrindeki başka bir görüşe göre de;"Temyiz kanun yoluna konu olabilecek bir yargı kararının, hüküm niteliğini kazanması ve kanun yoluna başvurmanın yasaklanmamış olması gerekir. Hükümde açık hukuka aykırılıkların bulunması da kesin nitelikteki bir hükme temyiz edilebilirlik vasfı kazandırmaz" (doktrindeki bir esere atıf).

Doktrinde ayrıca, bölge adliye mahkemesi kararlarına karşı yapılacak temyiz başvurusunda, fiilin doğru olarak nitelendirilmesine rağmen hatalı uygulama sonucu hükmedilen cezanın kesinlik sınırı içinde kalması halinde sanık aleyhine temyiz yoluna başvurulmasının mümkün olduğunu söylemenin kolay olmayacağına işaret etmektedir (doktrindeki bir esere atıf).

Öncelikle belirtmek gerekir ki; suç vasfına yönelik temyiz taleplerinin belli koşullarda dikkate alınması gerektiğine ilişkin Kanuni bir düzenleme mevcut değildir. Bunun mümkün olabileceğine dair karar ve düşüncelerin, esas itibarıyla "maddi gerçeğe ulaşmak" ve "mahkemeye erişim hakkı" mülahazalarına dayanan ve 1412 sayılı CMUK'un uygulandığı iki dereceli sistemden esinlenen yorumlar olduğu değerlendirilmiştir.

Oysa şu sebeplerle bu uygulama sorunlu bulunmuştur:

a. Ceza Kanununun da kabul ettiği teoriye göre suç; kanuni tipe uygun hukuka aykırı haksızlığı ifade eder. Tanıma göre her suç temelde şahsi ya da kamusal bir hakkı ihlal ettiği için bir haksızlık oluşturur. Ancak her haksızlığı suç olarak cezalandırmamak da haklı mülahazalara istinaden tercih edilen suç ve ceza politikasının sonuçlarından biridir.

Aynı gerekçelere ilaveten yoğun iş yükü gibi mecburiyetlerin de tesiri ve daha ağır hukuki sorunlara daha fazla eğilebilme amacıyla nispeten hafif ceza öngören veya hafif ceza ile sonuçlanan davalara ilişkin hükümler için kanun yolu denetimi imkanı tanınmamıştır.(CMK madde 272/3) Keza

nispeten hafif ceza öngören suçlar bakımından yargılama ve kanun yollarına dair temel ve genel ilkelerden tavizler içeren pratik kurum ve usuller ön görülmüştür. (CMK madde 250, 251) Yine ilk derece mahkemelerince verilen hükümlerin azımsanamayacak bir bölümü istinaf incelemesi yapan bölge adliye mahkemelerinin kararlarıyla kesinleşmektedir. (CMK madde 286/2)

b. Ceza yargılama sistemi, CMK'nın 286/2. maddesinde ve iş bu filtreleme mekanizmalarında prensip itibarıyla temel ve belirleyici kriter olarak; suç adını, vasfını veya niteliğini değil ve fakat doğrudan normun öngördüğü ya da verilen netice ceza miktarını esas almıştır. Bu belirleme hususunda doktrinde aksini savunan görüşe rastlanmamaktadır (doktrindeki bir esere atıf). Hatta 286. maddenin ikinci fıkrasının sadece (e) bendinde, adli para cezasını gerektiren suçlarda ilk derece mahkemelerinden verilen hükümlere ilişkin suç niteliğini değiştirmeyen bölge adliye mahkemesi kararlarının temyize tabi olmayacağı hüküm altına alınmışken, 6545 sayılı kanunla yapılan değişiklikle, suç niteliğini değiştirmeme şartından da vazgeçilerek her türlü bölge adliye mahkemesi kararlarının kesin hüküm niteliğinde olacağı benimsenmiştir.

Bu sistemin, kesinlik sınırında kalan ve/veya istinaf mahkemesinin kararıyla kesinleşen hükümlerin de, sübut, vasıf ve ceza miktarı itibarıyla hukuka uygun olduğunu varsayan bir kabule dayandığında şüphe yoktur. Esasen ceza yargılamasının amacı maddi gerçeğe ulaşmak olsa da mutlak gerçeğin ortaya çıktığı hallerde olağanüstü kanun yolları kabul edilmiştir. (CMK madde 308-323)

c. Hukuk devletinin temel unsurlarından biri olarak hukuk güvenliği, toplum düzeni ve barışı için zorunlu olsa da son çare olarak başvurulması gereken yargılama/cezalandırma tehdidi altında sürekli olarak kalmamayı emreder. Bu nedenle hukuk düzenleri, kesin hükmün otoritesini koruyagelmektedir.

Kesin hüküm, mahkemeler tarafından verilmiş hükümlerin belli şartlar altında kazanmış oldukları kanuni gerçeklik olarak tanımlanmaktadır (doktrindeki bir esere atıf) Genel ve temel bir ilke hâlini almış bu kanuni gerçeklik ile, bir yönden kişiler arasındaki uyuşmazlıkları bir noktada çözüme kavuşturarak toplumsal düzen ve barışı tesis etmek/korumak, davaların usulen sona ermesini sağlamak (şeklî anlamda kesin hüküm), diğer taraftan hukuksal uyuşmazlıkların kesin bir şekilde son bulmasını temin etmek (maddi anlamda kesin hüküm) istenmektedir. Şeklî anlamda kesin hüküm, hüküm hakkında öngörülmüş bir kanun yolunun bulunmadığı, bulunuyorsa kanun yollarının tüketilmesi sonucunda ortaya çıkan izafi bir gerçekliği ifade ettiğinden, kesin hükümden maksadın maddi anlamda kesin hüküm olduğu açıktır. Maddi anlamda kesin hüküm, yapılan yargılama sonunda hukuki ihtilafın esasını -kural olarak- bir daha yargılama konusu yapılamayacak biçimde çözmesi itibarıyla kanuni bir gerçeklik olmayı hak eder. Bu özelliği iledir ki, hem ilgililerini mutlak surette bağlar (olumlu etkisi) hem de ne bis in idem ilkesi koruması altında, aynı şahsın, aynı fiili nedeniyle ikinci kez yargılanmasına engel olur (olumsuz etkisi).

Netice itibarıyla, maddi anlamda kesin hüküm niteliği kazanmış bir hükmün mevcut olduğu durumlarda kural olarak ikinci kez yargılama yapılamaz ve aleyhe sonuç doğuracak biçimde yeni bir hüküm tesis edilemez. Bu nedenle de olağanüstü kanun yollarını düzenleyen normların bile,

istisnai norm olmaları hasebiyle dar yorumlanmaları kesin hükmün otoritesinin korunması gereğinin zorunlu sonucudur.

d.İşlediği bir suç yüzünden bir devletin ceza ve ceza yargılaması usulü kanununa uygun olarak yargılanıp kesin hükümle beraat eden yahut mahkûm olan kişi, aynı suç sebebi ile aynı devlet mahkemelerince tekrar kovuşturulamaz ya da yargılanamaz (AİHS Ek 7 Numaralı Protokol m. 4/1) Aynı suçtan maksadın, aynı fiil/olgu olduğunda şüphe yoktur.

e. Bölge adliye mahkemelerinin Türk yargı sistemine dâhil olmasıyla kanun yolu yargılamasında yeni bir durum ve anlayış ortaya çıkmıştır. İlk derece mahkemelerinden verilen hükümlere karşı başvurulabilen, hatta başvuru olmasa da bir kısmı için re'sen öngörülen bir kanun yolu (CMK madde 272/1) olarak istinafta, hem maddi vakıa denetimi hem de hukuki denetim yapılabilmekte, sebep gösterilmese de ilk derece mahkemesi hükmü, bir bütün olarak incelenmekte, varsa hukuka aykırılıklar re'sen belirlenerek, kural olarak yeniden yapılacak yargılama ile ıslah edilmektedir.

AİHS 7 nolu Ek Protokolün 2. maddesinin kural olarak iki dereceli bir yargılama sistemini zorunlu kıldığı açıktır. Nitekim Türk ceza yargılama hukuku sistemi de bu esas üzerine bina edilmiştir. Ezcümle temyize dair CMK'nın 286. maddesinin aynı güvence ekseninde bir düzenleme olduğu görülür. Buna göre bir üst derece mahkemesi olarak bölge adliye mahkemelerince yapılan denetim ve verilen kararın, kural olarak 7 nolu Ek Protokolün 2. maddesinde öngörülen güvenceleri karşıladığı söylenmelidir.

O hâlde, mülga 1412 sayılı CMUK ile mer'i 5271 sayılı CMK'nın temyiz kanun yolunu düzenleyen hükümlerindeki benzerlik/kısmen ayniyetin, temyiz davasının açılma yöntemleri ile Yargıtay'ın kararı inceleme yetkisinin sınırları bağlamında, Bölge adliye mahkemeleri kanun yolu sistemine hiç dâhil olmamış gibi davranılarak CMUK 'un mer'i olduğu dönemdeki uygulamaların aynen sürdürülmesine gerekçe yapılamayacağı gözetilmelidir (CGK, 12.06.2024 tarihli ve 110-189 sayılı).

f.Olağan kanun yolunu düzenleyen normun (CMK madde 286/2) açıkça izin vermediği, olağanüstü kanun yollarına ilişkin düzenlemelerin ise, "aleyhe sonuç doğurmayacağı" (CMK madde 309/4-c) ya da istisnaen doğurabileceği (CMK madde 314,315) vurgusu yaptığı bir kanun yolu sisteminde; kanuni dayanağı gösterilemeyen, hukuki niteliği itibarıyla adı konamayan, yöntemi belirsiz, vasıf doğru bulunduğu için çoğu kez kadük kalan ve münhasıran suç vasfı yönünden aleyhe sonuç doğuran bir kanun yolunu yorum yoluyla ihdas etmenin, kanun va'zetmekle aynı sonucu doğuracağı düşünülmelidir.

g.CMK'nın 308/A maddesi uyarınca bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikli kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının itiraz yetkisinin kapsamı norm denetimine konu olmuştur. Anayasa Mahkemesi 26.01.2022 tarihli ve 48-7 sayılı kararında özetle; anılan maddenin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer bulan bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının resen veya istem üzerine kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebileceğine ilişkin yetkinin, sadece sanık lehine değil sanık aleyhine de kullanılmasına imkân sağladığı, itiraz konusu bu kuralın, belli kıstaslar

bulunmaksızın (aynı fiile ilişkin iki ayrı yargı kolunda yürüyen farklı süreçler arasında bağlantı bulunması, yeni delil elde edilmesi, davanın sonucunu etkileyebilecek esaslı bir kusurun tespit edilmesi) sanığın aleyhine yönelen itirazlar bakımından aynı fiilden dolayı birden fazla yargılanmama veya cezalandırılmama ilkesiyle bağdaşmadığı, mezkur normda bölge adliye mahkemesi ceza dairesince kesin nitelikte verilen karara yönelik itiraz yoluna gidildiğine dair sanığın haberdar edilmesini sağlayan bir mekanizma öngörülmediği, bu hususun silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkeleriyle de uyuşmadığı cihetle kuralın iptaline karar verilmiştir.

Yüksek Mahkeme kararında da işaret edildiği üzere, kesin nitelikteki bir hükmün yeniden yargısal denetime konu edilmesi aynı fiilden dolayı birden fazla kez yargılanmama/ne bis in idem ilkesine aykırılık meydana getirmektedir. Nitekim iptal kararı sonrasında 05.04.2023 tarihli ve 32154 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren 7445 sayılı Kanun'un 22. maddesi ile CMK'nın 308/A maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere "Sanık aleyhine itiraz edilebilmesi için kararı etkileyecek nitelikte esaslı bir hatanın bulunması zorunlu olup bu itiraz sanık veya müdafiine daire tarafından tebliğ olunur..." cümlesi eklenmiştir.

AYM'nin zikredilen kararındaki mülahazalar, uygulanagelen ve mümkün görülen vasıf temyizinin, sanığın aleyhine olması şartına da bağlanması yönünden de geçerlidir ve "silahların eşitliği ilkesi" yönünden ciddi sorunlar barındırmaktadır. Nitekim, İHAM da, bir Türkiye kararında (Başvuru no 37569/06); kesin nitelikteki bir hükmü bir üst mahkemeye taşıma hakkının savcıya tanınıp sanığa tanınmamasını silahların eşitliği ilkesine aykırı bulmuştur.

h. Vasıf temyizini mümkün gören kararların temel dayanaklarından birisi de; mülga 1412 sayılı CUMK'un 326/son, mer'i 5271 sayılı CMK'nın (283 ve) 307/5. maddelerindeki teminatın, münhasıran cezanın nev ve miktarı ile sınırlı olmasıdır. Bu belirleme doğrudur. Ancak anılan normların, bir hükmün/kararın temyiz edilebilirliği ile hiç bir ilgisi yoktur. Gerek 1412 sayılı CUMK'un 326/son, gerekse 5271 sayılı CMK'nın 307/5. maddeleri doğrudan ve münhasıran, hükmün bozulmasından sonra verilebilecek cezanın nev ve miktarı itibarıyla sanık lehine güvenceler öngörür. Lehe güvenceler için va'zedilen usul normlarına dayanılarak sanık aleyhine suç vasfı değiştirilemez.

Nihayet Ceza Genel Kurulunca 01.04.2026 tarih ve 298-196 sayı ile, suç vasfının isabetle tayin edilmesinin kamu düzenini de ilgilendiren görevli mahkemenin belirlenmesinde dikkate alınacak olması, yasal düzenlemelerin ülke genelinde farklı yorumlanması ve uygulanmasının önüne geçilmesi gerekçeleri ile aleyhe temyiz talebi bulunmasa dahi ceza süresi yönünden kazanılmış hakkın korunması kaydıyla niteliğin/vasfın doğru tayin edilmesi için temyiz edenin sıfatı da gözetilip hükmün bozulmasına karar verilmesi gerektiği içtihat edilmekle birlikte, bahse konu içtihadın davanın tarafları, süre ve miktar kıstasları bakımından temyiz edilebilirlik koşullarını taşıyan bir hükme yönelik olduğu gözden uzak tutulmamalı, vasfın doğru belirlenip belirlenmediği itirazının her ahvalde hükmün bozulmasını icap ettiren bir gerekçe teşkil ettiği sonucuna da ulaşılmamalıdır.

Şu hale göre; iş bu görüşmede müzakere edilmeyen, ilk derece mahkemelerince belirlenen suç vasfının, bölge adliye mahkemesi tarafından sanık aleyhine değiştirildiği haller müstesna olmak üzere; ilk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezaları ile miktarı ne olursa

olsun adlî para cezalarına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine dair bölge adliye mahkemesi kararları (CMK madde 286/2-a) ve ilk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezalarını artırmayan bölge adliye mahkemesi kararları (CMK madde 286/2-b) ile ilgili olarak; suç vasfının hatalı belirlendiğinden bahisle açılan temyiz davalarının esastan incelenemeyeceğinin kabulü gerekir. Mahiyeti itibarıyla temyizi kabil olmayan kararla ilgili istem, CMK'nın 298 gereğince (usulden) reddedilmelidir.

B. Hukuki Değerlendirme

İstanbul 20. Ağır Ceza Mahkemesince 16.12.2022 tarih ve 205-564 sayı ile; sanığın teşebbüs aşamasında kalan kasten öldürme suçundan TCK'nın 81/1, 35, 29, 62... . maddeleri uyarınca 4 yıl 2 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hak yoksunluğuna ilişkin hükmün, sanık müdafii, katılan müdafii ve Cumhuriyet savcısı tarafından istinaf edilmesi üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 11. Ceza Dairesince 24.04.2023 tarih ve 302-1371 sayı ile; istinaf başvurularının esastan reddine karar verildiği, bu hükmün de sanık müdafii tarafından, başkaca temyiz sebepleri yanında sanığın eyleminin kasten yaralama suçunu oluşturduğu düşüncesiyle temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 1. Ceza Dairesince 28.11.2023 tarih ve 8141-7270 sayı ile işin esası incelenmeden temyiz isteminin reddine hükmedildiği anlaşılan dosyada;

İstanbul 20. Ağır Ceza Mahkemesince sanığın mağdura yönelik eylemi teşebbüs aşamasında kalan kasten öldürme suçu olarak kabul edilmiş, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 11. Ceza Dairesi de bu nitelendirmeyi isabetli bularak mezkur suçtan verilen mahkûmiyet hükmüne yönelik istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiştir. Başka bir ifade ile her iki derece mahkemesi de eylemi aynı doğrultuda vasıflandırmıştır. Sanık müdafii ise eylemin kasten yaralama suçunu oluşturduğu görüşüyle hükmü temyiz etmiştir. Ulaşılan sonuç ceza itibarıyla temyiz edilemeyecek nitelikte olan bu hükmün hangi gerekçe ile olursa olsun temyizen incelenmesine olanak bulunmamaktadır. Yenilenmesi mümkün bulunmayanlar dışında görevli olmayan hâkim veya mahkemece yapılan işlemlerin hükümsüz sayılacaklarına ilişkin CMK'nın 7. maddesinin amir düzenlemesi de dikkate alındığında, İstanbul 28. Asliye Ceza Mahkemesince kasten yaralama suçundan kurulan hükmün istinaf mahkemesi tarafından görevsizlik kararı verilmesi gerektiği yönünde bozulmuş olması karşısında bozma sonrası verilen hüküm yönünden istinaf başvurusunun esastan reddi kararının suç vasfını ve ceza miktarını artırdığı, bu sebeple hükme yönelik kanun yolunun açık hâle geldiğini söylemek de mümkün görünmemektedir. Sübutu kabul edilen müsnet suçun, CMK'nın 286/3.fıkrasında tahdiden sayılan suçlar kapsamında da bulunmaması nedenleriyle hükmün Özel Dairece temyizen incelenemeyeceği kabul edilmelidir.

Bu itibarla Özel Dairenin, işin esasını incelemeden CMK'nın 298 gereğince hükmün temyiz edilemez olduğu gerekçesi ile temyiz isteminin reddine dair verdiği kararda hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının reddine karar verilmelidir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan iki Ceza Genel Kurulu Üyesi; itirazın kabulüne karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle karşı oy kullanmışlardır.

V. KARAR

Açıklanan nedenlerle;

1- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının REDDİNE,

2- Dosyanın mahalline gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 03.06.2026 tarihinde yapılan müzakerede oy çokluğuyla karar verildi.